

Sygn. akt III Ca 715/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Mirella Szpyrka

Sędzia SO Krystyna Hadryś

SR del. Marcin Rak (spr.)

Protokolant Joanna Gołosz

po rozpoznaniu w dniu 29 lipca 2015 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa A. D.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 2 lutego 2015 r., sygn. akt VIII C 841/14

1) oddala apelację;

2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1200 (jeden tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSR del. Marcin Rak SSO Mirella Szpyrka SSO Krystyna Hadryś

Sygn. akt **III Ca 715/15**

UZASADNIENIE

Powód domagał się zasądzenia od pozwanego ubezpieczyciela 30.223,93 zł. z ustawowymi odsetkami od 5 kwietnia 2014 roku i kosztami sporu. Dochodzona pozwem należność główna stanowiła skapitalizowane odsetki za okres od dnia 01 marca 2012 roku do dnia 24 stycznia 2014 roku naliczone od kwoty 122.100 złotych stanowiącej wypłacone przez pozwanego odszkodowanie. Uzasadniając żądanie wskazał, że był właścicielem samochodu, który został skradziony. Ubezpieczyciel, gwarantujący ochronę w zakresie ubezpieczenia auto casco tego pojazdu, odmówił wypłaty odszkodowania. Dochodzenie należności na drodze sądowej powód zlecił adwokatowi M. S.. Powództwo zostało jednak prawomocnie oddalone na skutek zaniechań tego pełnomocnika, który nie złożył wniosków dowodowych celem ustalenia wysokości szkody. Wobec tego powód wystąpił do pozwanego jako ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej adwokata, o wypłatę odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej działaniami pełnomocnika. Uwzględniając żądanie pozwany wypłacił powodowi kwotę stanowiącą równowartość skradzionego pojazdu z odsetkami od 07 lutego 2011 roku do 29 lutego 2012 roku odmawiając wypłaty dalszych odsetek do 24 stycznia 2014 roku, to jest dnia wypłaty

odszkodowania. Takie stanowisko było w ocenie powoda nieuzasadnione albowiem odsetki powinny być naliczane do dnia naprawienia szkody.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania. Powołując się na art. 471 k.c. zarzucił, że odpowiedzialność ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej ma charakter akcesoryjny w stosunku do odpowiedzialności ubezpieczonego. W przypadku odszkodowania pełnomocnika za niewłaściwie prowadzenie postępowania sądowego konieczne jest wykazanie wysokiego prawdopodobieństwa uzyskania korzystnego wyniku sprawy. Takie prawdopodobieństwo zachodzi po usunięciu wszystkich wątpliwości do przyjęcia pewnego stanowiska. W ocenie pozwanego istnieją wątpliwości co do możliwości uzyskania przez powoda odsetek ustawowych od kwoty 122.100 zł za okres od 1 marca 2012 roku do 24 stycznia 2014 roku. Pozwany dodał, że przy założeniu wykazania przez adwokata M. S. inicjatywy dowodowej roszczenie odszkodowawcze zostałyby zasądzone z odsetkami z odsetkami ustawowymi od dnia 07 lutego 2011 roku do dnia zapłaty. Pozwany w tamtej sprawie ubezpieczyciel nie zdecydowałby się zapewne na wniesienie apelacji i wyrok uprawomocniłby 15 lutego 2012 roku. Świadczenie zostałyby spełnione w najkrótszym możliwym terminie, to jest 14 dni od uprawomocnienia wyroku. Uzasadniało to w ocenie pozwanego oddalenie żądania odsetek za okres po 29 lutego 2012 roku zwłaszcza, że w tym okresie pozwany nie pozostawał w zwłoce w zapłacie odszkodowania. W zwłoce pozostawał bowiem ubezpieczyciel pojazdu. Jednocześnie zarzucił, że tenże ubezpieczyciel nie pozostawał w zwłoce do dnia 24 stycznia 2014 roku, ponieważ w tym czasie zapadło już prawomocne orzeczenie oddalające powództwo.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo w całości i obciążył pozwanego kosztami postępowania.

Wyrok ten zapadł po ustaleniu, że powód był właścicielem samochodu marki B. (...) o numerze rejestracyjnym (...). Pojazd ten był ubezpieczony od kradzieży w (...) S.A. w W.. W dniu 29 października 2010 roku, to jest w okresie obowiązywania ochrony ubezpieczeniowej, pojazd ten skradziono. Powód wytoczył powództwo o odszkodowanie a prowadzenie sprawy zlecił adwokatowi M. S.. Wyrokiem z 24 stycznia 2012 roku, wydanym w sprawie sygn. akt XII C 408/11, Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.617,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu Sąd pierwszej instancji podkreślił, że powód nie wykazał wysokości szkody, pomimo stanowczego i jednoznacznego zaprzeczenia jej wysokości przez pozwanego. Apelacja powoda od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach w z dnia 21 czerwca 2012 roku, wydanym w sprawie V ACa 260/12. Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 17 lipca 2013 roku, w sprawie sygn. akt V CSK 508/12, odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej powoda od tego wyroku.

Sąd Rejonowy ustalił też, że adwokat M. S. podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej, o którym mowa w art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku prawo o adwokaturze.

Dalej Sąd Rejonowy ustalił, że pismem z dnia 24 września 2013 roku nowy pełnomocnik powoda – adw. D. T. – zgłosił pozwanemu jako ubezpieczycielowi odpowiedzialności cywilnej adw. M. S., szkodę w wysokości 155.014,49 zł. Podstawą żądania było nienależyte reprezentowanie powoda przez poprzedniego pełnomocnika w wyżej opisanym postępowaniu. Następnie w dniu 02 stycznia 2014 roku wystosował do pozwanego wezwanie do zapłaty kwoty 155.014,49 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 października 2013 roku do dnia zapłaty. W odpowiedzi pismem z dnia 20 stycznia 2014 roku, pozwany podjął decyzję o wypłacie odszkodowania w łącznej wysokości 128.495 zł co obejmowało 122.100 zł tytułem należności głównej oraz 6.395 zł tytułem równowartości opłaty od pozwu.

Zgodnie z ustaleniami Sądu Rejonowego, pismem doręczonym 4 marca 2014 roku powód zmodyfikował swoje żądania domagając się od pozwanego dalszego odszkodowania w wysokości 68.575,81 zł co obejmowało 3.617 zł tytułem zwrotu zasądzonych kosztów postępowania w pierwszej instancji, 6.485 zł tytułem poniesionej opłaty od apelacji, 2.700,00 zł tytułem kosztów postępowania w drugiej instancji, 6.485,00 zł tytułem opłaty od skargi kasacyjnej, a nadto 49.288,81 zł tytułem odsetek ustawowych od kwoty 122.100 złotych za okres od dnia 07 lutego 2011 roku do dnia 24 stycznia 2014 roku. Pozwany uznał te żądania za zasadne do kwoty 36.116,73 złotych odmawiając wypłaty odszkodowania stanowiącego równowartość odsetek za okres od dnia 07 stycznia 2011 roku do dnia 29 lutego 2012 roku, od wypłaconej powodowi należności głównej.

Uwzględniając te ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy zważył, że sporną w sprawie była zasadność żądania przez powoda kwoty 30.223,93 zł tytułem odsetek ustawowych od kwoty 122.100 złotych za okres od 1 marca 2012 roku do dnia 24 stycznia 2014 roku wraz z dalszymi odsetkami od dnia 05 kwietnia 2014 roku.

W tym aspekcie Sąd Rejonowy powołał art. 471 k.c. i art. 822§1 k.c. Wskazał, że odpowiedzialność kontraktowa dłużnika, o której mowa w wyżej art. 471 k.c. powstaje, jeżeli wystąpi spowodowania niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania przez dłużnika szkoda w postaci uszczerbku w majątku wierzyciela, a nadto istnieć musi związek przyczynowy między faktem nienależytego wykonania lub niewykonania zobowiązania, a poniesioną szkodą. Z kolei przedmiotem ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jest odpowiedzialność ubezpieczającego za szkody wyrządzone osobom trzecim, a więc m. in. szkody wyrządzone wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania.

Dalej Sąd Rejonowy wywiódł, że zgodnie z art. 481§1 k.c. prawo wierzyciela do żądania od dłużnika zapłaty odsetek za czas opóźnienie w wykonaniu świadczenia pieniężnego nie jest uzależnione ani od wykazywania po stronie wierzyciela szkody wynikłej z opóźnienia, ani przyczynami zależnymi od dłużnika zachowania noszącego znamiona winy. Powstanie tego prawa jest niezależne od tego, czy roszczenie o odsetki zostało podniesione, czy też nie, wynikają one bowiem z samego faktu opóźnienia.

Odnosząc te założenia do okoliczności sprawy wywiódł, że konsekwencją zaniechania adwokata, który reprezentował powoda w sprawach przed Sądem Okręgowym w Gliwicach, sygn. akt XII C 408/11 i Sądem Apelacyjnym w Katowicach, sygn. akt V ACa 260/12, było oddalenie słusznych roszczeń powoda. Według Sądu Rejonowego adwokat odpowiadał za szkody wyrządzone mocodawcy wskutek własnych zaniedbań i błędów prowadzących do przegrania sprawy, której wynik byłby korzystny dla tej strony, gdyby pełnomocnik zachował należytą staranność.

Tym samym w ocenie Sądu Rejonowego powód wykazał istnienie wszystkich przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego, co zresztą nie było sporne gdyż pozwany potwierdził zasadę odpowiedzialności wypłacając część odszkodowania.

Oceniając kwestię żądania przez powoda 30.223,93 zł tytułem odsetek od wypłaconej przez pozwanego kwoty odszkodowania 122.100,00 zł Sąd Rejonowy podniósł, że wedle art. 481 § 1 k.c. dłużnik przed zapłatą odsetek z tytułu opóźnienia nie może się bronić tym, że opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności. Uprawnienie do żądania odsetek jest naturalną konsekwencją opóźnienia dłużnika w spełnieniu świadczenia pieniężnego.

Za niezasadne uznał Sąd Rejonowy stanowisko pozwanego, zgodnie z którym, w razie prawidłowego działania pełnomocnika wyrok zasądający odszkodowania za skradziony pojazd zapadłby w dniu 24 stycznia 2012 roku. Wskazał tu Sąd Rejonowy na konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego z udziałem biegłego co wydłużyłoby czas postępowania.

Sąd Rejonowy wskazał też, że odpowiedzialność pozwanego determinowana jest zakresem odpowiedzialności pełnomocnika uprzednio reprezentującego powoda w postępowaniu o odszkodowanie. Skoro zasada takiej odpowiedzialności nie była kwestionowana to niezrozumiałym było stanowisko pozwanego, który uznał swoją odpowiedzialność z tytułu odsetek od wypłaconej powodowi należności głównej, za okres od dnia 07 stycznia 2011 roku do dnia 29 lutego 2012 roku i jednocześnie kwestionował odpowiedzialność za dalszy okres, pomimo, że powód w tym dalszym okresie również nie mógł korzystać ze środków jakie były mu należne tytułem odszkodowania.

O dalszych odsetkach od skapitalizowanych odsetek Sąd Rejonowy orzekł przy uwzględnieniu art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.) oraz zgłoszenia szkody w dniu 4 marca 2014 roku.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu powołał art. 98 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając orzeczenie w całości i zarzucając naruszenie:

- art. 481§1 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, że roszczenie dochodzone przez powoda dotyczy opóźnienia pozwanego w spełnieniu świadczenia podczas gdy dotyczy ono odszkodowania oraz przez brak uwzględnienia, że wierzyciel może żądać odsetek jedynie za czas opóźnienia dłużnika w spełnieniu świadczenia,
- art. 471 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, że kwota dochodzona przez powoda stanowi szkodę powstałą w jego majątku,
- art. 471 k.c. poprzez brak dokonania zbadania szkody hipotetycznej, która jest przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej kontraktowej,
- art. 233§1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej a nie swobodnej oceny dowodów i uznanie, że w przypadku przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego w sprawie XII C 408/11 wyrok uprawomocniłby się 24 stycznia 2014 roku.

Formułując te zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stan faktyczny stanowiący podstawę rozstrzygnięcia, co do zasady ustalony został prawidłowo, a Sąd Okręgowy poczynione ustalenia uznaje za własne z tą jedynie korektą, że zapewne na skutek oczywistej omyłki Sąd Rejonowy ustalił, że pozwany odmówił powodowi wypłaty odsetek od kwoty 122.100 złotych za okres od 7 lutego 2011 roku do 29 lutego 2012 roku, podczas gdy świadczenie w tym zakresie zostało spełnione a sporną była należność za okres od 1 marca 2012 roku do 24 stycznia 2014 roku – co prawidłowo ocenił Sąd Rejonowy w zważeniowej części uzasadnienia.

Podniesione w apelacji zarzuty nie mogły świadczyć o naruszeniu art. 233§1 k.p.c. Sąd Rejonowy – poza opisaną wyżej omyłką - nie naruszył bowiem ustanowionych w tym przepisie zasad oceny wiarygodności i mocy dowodów, a więc nie uchybił podstawowym regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów. W szczególności nie sposób twierdzić aby Sąd Rejonowy naruszył art. 233§1 k.p.c. poprzez poczynienie ustalenia, że w przypadku przeprowadzenia w sprawie XII C 408/11 Sądu Okręgowego w Gliwicach dowodu z opinii biegłego, wyrok uprawomocniłby się 24 stycznia 2014 roku. Wszak Sąd Rejonowy nie wypowiedział się stanowczo co do hipotetycznej daty zakończenia postępowania w opisaney sprawie. Stwierdził jedynie, że wyrok zapadłby później niż w dniu 24 stycznia 2012 roku, a to z uwagi na konieczność przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego. Skarżący zdawał się też nie dostrzegać, że data do jakiej Sąd Rejonowy uwzględnił zasadność naliczania odsetek od odszkodowania wyrażającego się wartością skradzionego pojazdu, była datą wypłaty tegoż odszkodowania przez pozwanego nie zaś datą hipotetycznego zakończenia postępowania w sprawie, w której powód dochodził należności od ubezpieczyciela pojazdu.

Prawidłową była także dokonana przez Sąd Rejonowy ocena prawna zasadności roszczenia powoda i niecelowym jest powielanie trafnej w tym zakresie argumentacji zawartej w pisemnych motywach zaskarżonego rozstrzygnięcia odwołującej się do art. 471 k.c., art. 481§1 k.c. i art. 822§1 k.c.

Istotnym było, że z uwagi na podstawy i charakter roszczenia powoda zbędnym było ustalanie hipotetycznej daty zakończenia postępowania w sprawie XII C 408/11, w której doszło do zaniechań adwokata ubezpieczonego przez pozwanego. Rzecz bowiem w tym, że na skutek tychże zaniechań powód pozbawiony był możliwości korzystania z odszkodowania stanowiącego równowartość skradzionego pojazdu. To bowiem nienależyte działanie ubezpieczonego przez pozwanego adwokata sprawiło, że aż do dnia 24 stycznia 2014 roku nie zostały zaspokojone słuszne roszczenia powoda. Zaznaczyć trzeba, że dochodzona w niniejszym postępowaniu należność główna nie stanowiła odsetek za opóźnienie pozwanego w spełnieniu świadczenia odszkodowawczego. Należność ta stanowiła bowiem szkodę, której

wartość wyrażała się wartością odsetek naliczanych od roszczenia niezaspokojonego przez ubezpieczyciela pojazdu, w związku z nieuzasadnioną odmową wypłaty odszkodowania i na skutek tego, że poprzedni pełnomocnik powoda zaniechał podjęcia właściwych, wymaganych od niego działań procesowych, które powinny skutkować wypłatą należności.

Skoro nie było sporne, że powodowi należne było odszkodowanie za skradziony pojazd, to szkoda wynikająca z samego opóźnienia w jego wypłacie nie miała charakteru hipotetycznego lecz rzeczywisty. W tym aspekcie nie miało bowiem znaczenia w jakiej dacie mógłby zapasć wyrok uwzględniający powództwo i kiedy zobowiązany pierwotnie ubezpieczyciel powinien po tym wyroku spełnić świadczenie. Ustalenie takie nie jest w istocie możliwe z uwagi na mnogość czynników mogących potencjalnie wpływać na tok postępowania sądowego.

Podstawowe znaczenie miało w sprawie to, że równoważną – do odmowy pierwotnego ubezpieczyciela – przyczyną niezyskania należnego odszkodowania we wcześniejszym terminie, było zaniechanie pełnomocnika a skutki tego zaniechania ustały dopiero w dacie wypłaty świadczenia przez pozwanego. W wyniku tych zaniechań powód pozbawiony został odszkodowania za skradziony pojazd oraz należnych mu na podstawie art. 481§1 k.c. odsetek od tego odszkodowania, które biegły aż do daty wypłaty należności za skradziony pojazd. Żaden argument nie może tu podważyć twierdzenia, że w takiej sytuacji wartość odsetek od niewypłaconego odszkodowania stanowiła dalszą szkodę powoda, pozostającą w adekwatnym związku przyczynowym (art. 363 k.c.) z nienależyтым (w rozumieniu art. 471 k.c.) wykonaniem zobowiązania przez adwokata korzystającego z gwarantowanej przez pozwanego ochrony ubezpieczeniowej w zakresie odpowiedzialności cywilnej. Oczywistym jest, że szkoda powoda była prostą konsekwencją zaniechań adwokata (art. 361 k.c.) i polegała na pozbawieniu powoda możliwości odzyskania długu i związanych z nim świadczeń od ubezpieczyciela, który powinien był pokryć wszelkie należności związane z wystąpieniem zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową.

W konsekwencji wyrok w części uwzględniającej roszczenie główne był prawidłowy.

Prawidłowym było też orzeczenie o odsetkach od zasądzonej należności głównej. Należność ta – w realiach rozpoznawanej sprawy – miała charakter odszkodowawczy, a zatem zobowiązanie z tego tytułu było bezterminowe i jako takie, zgodnie z art. 455 k.c., stawało się wymagalne dopiero z chwilą wezwania do zapłaty przy uwzględnieniu modyfikacji wynikającej z art. 817§1 k.c. i art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.). Skoro powód wezwał pozwanego do zapłaty dochodzonego pozwem odszkodowania w dniu 4 marca 2014 roku, uznać należało, że pozwany pozostawał w opóźnieniu w dniu 5 kwietnia 2014 roku, to jest po upływie 30 dni od wezwania do zapłaty, co z kolei uzasadniało zasądzenie odsetek na podstawie art. 481§1 k.c. od tejże daty.

Dlatego Sąd Okręgowy oddalił apelację jako bezzasadną, a to na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. Na zasądzoną na rzecz powoda tym tytułem kwotę składało się wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości stawki minimalnej odpowiedniej do wartości przedmiotu sprawy, określonej na podstawie §6 pkt 5 w zw. z §13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku, w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 461).

SSO Marcin Rak SSO Mirella Szpyrka SSO Krystyna Hadryś